

Kohtuasi C-604/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

28. september 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Administrativo e Fiscal de Braga, Juízo Administrativo Comum (Portugal) (Braga haldus- ja maksukohus, üldine halduskohus (Portugal))

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. september 2021

Kaebaja:

Vapo Atlantic, S.A.

Vastustaja:

Entidade Nacional para o Setor Energético, E.P.E. (ENSE)

Tribunal Administrativo e Fiscal de Braga (Braga haldus- ja maksukohus)

Üldine haldusasjade kohus

***

EELOTSUSETAOTLUS

ELTL ARTIKKEL 267

**

I. Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Tribunal Administrativo e Fiscal de Braga (Braga haldus- ja maksukohus) -
Üldine haldusasjade kohus

Menetluse number: 860/21.IBEBRG

[...]

**

II. Kohtuasja pooled [...]

- **Kaebaja:** VAPO ATLANTIC, S.A., [...] Guimarães.

[...]

- **Vastustaja:** ENTIDADE NACIONAL PARA O SETOR ENERGÉTICO, E.P.E. (ENSE), [...] Lissabon.

[...]

- **Teine menetlusosaline:** FUNDO AMBIENTAL, [...] Lissabon;

[...]

- **Teine menetlusosaline:** FUNDO DE EFICIÊNCIA ENERGÉTICA, [...] Lissabon.

[...]

**

I. Põhikohtuasja ese ja asjassepuutuvad faktilised asjaolud

III.A - Vaidluse ese

1. Käesoleva vaidluse ese on vastustajaks oleva üksuse poolt vastu võetud haldusotsus, millega määrati kindlaks kaebaja kohustus tasuda hüvitist 908 084,00 eurot selle eest, et puuduvad tõendid selle kohta, et 2020. aasta teises kvartalis tarbimiseks ringlusse lubatud mootorikutustes kasutatakse biokütust vastavalt 25. oktoobri 2010. aasta dekreetseaduse nr 117/2010 artikli 11 lõikele 1.

*

III.B - Olulised asjaolud

1. Kaebaja on ettevõtja, kes tegutseb Portugali kütuseturul.
2. Tal on registreeritud kaubasaaja maksuõiguslik staatus.

3. Sellisena ei vasta ta seaduslikele tingimustele, et lisada füüsiliselt biokütuseid kütustesse, mida ta lubab tarbimiseks ringlusse Portugalis.
4. Tegelikult ostab kaebaja kütust, mida ta Portugalis turustab, Hispaanias asuvalt äriühingult.
5. Sellesse mootorikütusesse on lisatud biokütust, kuid vastavalt Hispaania õigusnormidele.
6. Kaebaja ei esitanud vastustajast üksusele ega esitanud selle menetluse raames ühtegi tõendit selle kohta, et Euroopa Komisjon oleks heaks kiitnud selle üksuse vabatahtliku sertifitseerimissüsteemi, kellelt ta Hispaanias mootorikütust ostab.
7. On tõendatud, et kaebaja lubas 2020. aasta teises kvartalis tarbimiseks ringlusse 7582 tonni kütust.
8. Tal endal ei olnud biokütuse sertifikaati, mis oli biokütuse kasutamise kohustuse täitmise tõendamise meetod, kuigi tal pidi olema vähemalt 758 sertifikaati, kuna kõnealusel kuupäeval [2020. aasta teises kvartalis] oli ta kohustatud kasutama mootorikütuses biokütust 10% osakaalus.
9. Seetõttu pidi ta tasuma rahalist hüvitist, mille ta selles menetluses vaidlustas.
10. Mootorikütuses biokütuse kasutamise kohustus tuleneb 25. oktoobri 2010. aasta dekreetseaduse nr 117/2010 artikli 11 lõikest 1. Ei ilmne, et Euroopa Komisjonile oleks edastatud enne nende õigusaktide avaldamist ja jõustumist nende eelnõu.

IV. Riigisisese ja liidu õiguse asjakohased sätted

IV.A – Riigisisese õiguse asjakohased sätted

1. 25. oktoobri 2010. aasta dekreetseaduse nr 117/2010, mida on muudetud 17. jaanuari 2012. aasta dekreetseadusega nr 6/2012 [hiljem 20. jaanuari 2021. aasta dekreetseadusega nr 8/2021 muudetud redaktsioonis, mis ei ole käesolevas menetluses kohaldatav], artikli 11 lõige 1, mille tekst on järgmine:

„7. Üksused, kes lubavad tarbimiseks ringlusse mootorikütust tarbimise lubamise deklaratsioonide alusel, mis vastavad 21. juuni 2010. aasta dekreetseadusele nr 73/2010, mida on muudetud 31. detsembri 2010. aasta seadusega nr 55-A/2010, (lühidalt „biokütust kasutama kohustatud üksused“), peavad aitama kaasa eesmärgile, et tarbimiseks ringlusse lubatud mootorikütustes, välja arvatud veeldatud naftagaas (LPG) ja maagaas, moodustab biokütuste osakaal energiasisalduses järgmise protsendimäära:

- a) 2011. ja 2012. aastal - 5,0%;
- b) 2013. ja 2014. aastal - 5,5%;
- c) 2015. ja 2016. aastal - 7,5%;
- d) 2017. ja 2018. aastal - 9,0%;
- e) 2019. ja 2020. aastal - 10,0%.

IV.B. – Asjakohased liidu õiguse sätted

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/34/EÜ¹ (mis kehtis asjakohase riigisisese õigusakti avaldamise kuupäeval, kuid tunnistati hiljem kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1535):
  - artikli 1 punktid 1–3;
  - artikli 8 lõige 1;
  - artikli 10 lõige 1;
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/70/EÜ² (mida on muudetud direktiividega 2009/30/EÜ ja (EL) 2015/1513):
  - a. artikli 7a lõige 2, mis lisati direktiiviga 2009/30/EÜ.
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/30/EÜ,³ millega muudetakse direktiivi 98/70/EÜ:
  - a. artikli 4 lõike 1 teine lõik.
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1513,⁴ millega muudetakse direktiive 98/70/EÜ ja 2009/28/EÜ:
  - a. artikli 4 lõige 1.
5. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ⁵ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise

¹ <http://data.europa.eu/eli/dir/1998/34/oj>.

² <http://data.europa.eu/eli/dir/1998/70/2018-12-24>.

³ <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/30/oj>.

⁴ <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/1513/oj>.

edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (mis tunnistati hiljem kehtetuks direktiiviga (EL) 2018/2001).

a. artikli 3 lõige 4.

**

V. Põhjused, mille tõttu tekib liidu õiguse tõlgendamisel kahtlusi

1. Käesoleva eelotsusetaotluse esitamine on vajalik, kuna tekib kahtlus seoses kaebaja tõlgendusega direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõikest 1 tulenevale kohustusele, mis kehtis 25. oktoobri 2010. aasta dekreetseaduse nr 117/2010 avaldamise kuupäeval.
2. 25. oktoobri 2010. aasta dekreetseaduse nr 117/2010 artikli 11 lõikel 1 menetluse suhtes kohaldatavas redaktsioonis, st redaktsioonis, mis anti 17. jaanuari 2012. aasta dekreetseadusega nr 6/2012 (sest seda muudeti hiljem ka 20. jaanuari 2021. aasta dekreetseadusega nr 8/2021), on eespool ära toodud sõnastus.
3. Seega on kõnealuses õigusnormis määratletud ainult mootorikütustes biokütuste kasutamise protsendimäärad, määratlemata sõnaselgelt biokütuse tehnilisi omadusi.
4. Lisaks on selle õigusnormi eesmärk täita direktiivi 2009/30/EÜ artikli 1 lõiget 5, millega lisati direktiivile 98/70/EÜ artikkel 7a [(selle artikli 7a lõikest 2 tuleneb liikmesriikide kohustus nõuda tarnijatelt kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist võimalikult sujuvalt kogu kütuse elutsükli jooksul kuni 10% hiljemalt 31. detsembriks 2020)], järgides direktiivi 2009/28/EÜ artikli 3 lõikes 4 sätestatud üldist eesmärki.
5. Seega on esimene kahtlus, mis siin tekib, just see, kas mootorikütustes biokütuste kasutamise protsendimäära määratlemist tuleb direktiivi 98/34/EÜ kohaldamisel käsitada „tehniliste eeskirjadena“, eelkõige seetõttu, et seda peetakse „muuks nõudeks“, mis tähendab, et direktiivi artikli 1 lõiget 3 ja artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada koostoimes direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a lõikega 2, mis lisati direktiiviga 2009/30/EÜ.
6. Teiseks ja lisaks kaebaja tõstatatud küsimusele tekib ka muid küsimusi seoses võimalusega välistada direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõike 1 kohaldamine.

⁵ <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/28/oj>.

7. Esiteks, kas kõnealune riigisisene õigusnorm kuulub direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõikes 1 sätestatud erandi alla, mille kohaselt on välistatud „Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmise [...]“ juhtumid.
8. Seejärel, kas liikmesriigi õigusnorm kuulub direktiivi 98/34/EÜ [artikli 10] lõike 1 kolmanda taande kohaldamisalasse, arvestades eelkõige direktiivi 2009/30/EÜ artikli 4 lõike 1 teist lõiku ja direktiivi (EL) 2015/1513 artikli 4 lõiget 1?
9. Eelkõige on kohtul kahtlusi tõlgendamisküsimuses, kas neid sätteid võib pidada „ühenduse siduvates õigusaktides sätestatud kaitseklausliteks“, kuna need tunduvad viitavat sellele, et liikmesriik on kohustatud komisjonile edastama üksnes nende direktiivide alusel vastu võetud riigisiseseid õigusnormid, ilma et oleks siiski nõutav nende õigusnormide eelnõu edastamine.
10. Kui juba esitatud küsimustele antud vastused seda kahtlust ei lahenda – tekib teine tõlgendamiskahtlus, mis puudutab õigusakti eelnõust teatamise kohustuse rikkumisest tulenevaid tagajärgi.
11. Eelkõige tekib küsimus, kas ettevõtja võib väita, et riigisisestele õigusnormidele ei saa tema vastu tugineda seetõttu, et need õigusnormid ei vasta direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõikele 1, nii et mootorikütuses biokütuste kasutamise kohustus ei ole tema suhtes kohaldatav.
12. Tegelikult on käesolevas asjas tehtava otsuse jaoks oluline teada, kas sellises konkreetses olukorras võib ettevõtja tugineda nimetatud liikmesriigi kohustuste rikkumisele selleks, et mingilgi viisil hoiduda kõrvale kohustusest kasutada mootorikütuses biokütust, mis liikmesriigi õigusesse ülevõetult tuleneb tegelikult eespool viidatud liidu õigusnormidest.
13. On selge, et Euroopa Kohus on juba varem selle probleemi kohta seisukoha võtnud, kuid alati teistes valdkondades.
14. Põhjus, mille tõttu tekib kahtlus käesolevas kohtuasjas kaebaja pakutud tõlgenduses (mille kohaselt ei saa riigisisesele õigusnormile tema vastu tugineda, nagu on eespool juba nimetatud) [on see, et] see viiks mootorikütustes biokütuste kasutamise kohustuse üldise rikkumiseni, kahjustades mitte üksnes liikmesriigi eesmärki, vaid ka Euroopa enda eesmärki vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja edendada taastuvaid energiaallikaid.
15. Eespool öeldust tuleb selles suhtes järeldada, et see ohustaks asutamislepingu artiklis 191 sätestatud esmatähtsaid keskkonnanäesid.
16. Kohtu teada ei ole Euroopa Kohus seni võtnud seisukoha nimetatud küsimuses, et niisuguses asjas, nagu on siin arutamisel, ei saa tugineda liikmesriigi õigusnormidele.

17. Tegelikult on selle kohtu tehtud otsingu kohaselt Euroopa Kohus seisukohta avaldanud ainult ühes samalaadses kohtuasjas, kohtuotsuses, mis tehti 31. jaanuaril 2013 kohtuasjas C-26/11.⁶ Euroopa Kohus ei võtnud siiski sõnaselget seisukohta biokütuste protsendimäära kindlaksmääramise viisi kohta, võttes selle ainult eelduseks, kuna selles kohtuasjas oli asjaomane liikmesriik juba teatanud esimesest eelnõust ja lisanud seejärel komisjoni soovitusel kõnealustesse õigusnormidesse, ning leidis, et õigusnormist ei olnud vaja uuesti teatada (pealegi olid selles kohtuasjas vaidlusalused õigusnormid teistsuguse ulatusega kui käesolevas asjas, kuna nendes nõuti enam kui ainult mootorikütustes biokütuste kasutamise protsendimäära).
18. Arvestades eelmises punktis märgitud, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ei saa järeldada, et on olemas selge ja üheselt mõistetav eelnev kohtuotsus, mis võimaldaks vabastada nimetatud küsimustes eelotsusetaotluse esitamisest.
19. Nendel põhjendustel esitabki see kohus käesoleva eelotsusetaotluse.

VII. Muu teave

1. Käesolev menetlus on riigisisese õiguse kohaselt kiireloomuline.
2. Samas küsimuses on algatatud veel teisi kohtuvaidlusi, kuna hüvitiste maksmine toimub kord kvartalis ning see on tõstatatud küsimustes tehtava otsuse ootel, mistõttu on vaja esitada käesolev taotlus ka selles kontekstis.

EUROOPA KOHTULE ESITATUD EELOTSUSE KÜSIMUSED

Esitatud põhjendustel esitatakse Euroopa Liidu Kohtule Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas direktiivi 98/34/EÜ artikli 1 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „muud nõuded“ sama direktiivi artikli 8 lõike 1 tähenduses hõlmab selle kindlaksmääramist, mitu protsenti biokütust on vastavalt direktiivi 98/70/EÜ artiklile 7a, mis lisati direktiiviga 2009/30/EÜ, ja vastavalt direktiivi 2009/28/EÜ artikli 3 lõikes 4 nimetatud eesmärgile teatav ettevõtja kohustatud kasutama mootorikütustes, mida ta tarbimiseks ringlusse lubab, nagu on ette nähtud vaidlusaluse riigisisese õigusakti puhul?
2. Kas direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõiget 1, eelkõige väljendit „välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega“, tuleb tõlgendada nii, et see välistab riigisisese õiguse sätte, mis määrab kindlaks mootorikütustes biokütuste kasutamise protsendimäärad vastavalt direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a lõikele 2, mis on

⁶ EU:C:2013:44.

lisatud direktiiviga 2009/30/EÜ, ja vastavalt direktiivi 2009/28/EÜ artikli 3 lõikes 4 nimetatud eesmärgile?

3. Kas direktiivi 2009/30/EÜ artikli 4 lõike 1 teist lõiku ja direktiivi (EL) 2015/1513 artikli 4 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et tegemist on kaitseklauslitega, mis on ette nähtud direktiivi 98/34/EÜ artikli 10 lõike 1 kolmanda taande tähenduses siduvates ühenduse õigusaktides?
4. Kui eelnevatele küsimustele antud vastust arvestades on sellele küsimusele vastata vaja: siis kas direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellist liikmesriigi õigusnormi, nagu on kõne all käesolevas kohtuasjas, millega määratakse direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a lõike 2 ülevõtmisel, mis on lisatud direktiiviga 2009/30/EÜ, kindlaks mootorikütustes biokütuste kasutamise protsendimäär, ei saa ettevõtja suhtes kohaldada?

Braga, 14. september [2021].

Kohtunik

(Nuno Cerdeira Ribeiro)

[...]